

lo injustificat dels epítetos y persecucions de que 'ns fan objecte.

D' aquesta manera creyém aumentar el ja considerable número dels nostres companys, d' aquest modo estém persuadits de engrossar las filas del nostre exercit autonomista catalá, que ha de portar dias de gloria y felicitat á nostra aymada Patria.

Si ab los nostres escassos mérits y ab nostre modest treball, logrém véurer afirmadas per l' éxit aquestas aspiracions, lo qual no duptém, donarém per ben empleats totes las nostras fatigas, tots los nostres sacrificis.

LA REDACCIÓ.

LLIBERTAT

Fá llástima, verdaderament, veure com l' humanitat inconscient, y part de la qui 's passa per conscient, malmenan y prostituheixen lo sant nom qu' encapssa aquestas quatre ratllas, aixis com també las paraules usadas fillas d' aquesta, lliberalitat y democràcia.

La causa d' aquest prostituhiment es, sens cap mena de dupte, la usureria de uns quants homes envers els restants, que enlluernantlos ab paraulas mes ó menys lluhentas y bonicas y en apariencia esperançadoras, posan el seu domini que 'n podriam dir, espiritual demunt sos pobres cervells predisposats á aquesta dominació, fentlos aixis, sérs dependents de la seva voluntat omnipotent, pera poguer atendre al seu just sosteniment y benviurer. D' aquesta manera s' explica el perquè sentim pronunciar diferentment aquest mot á obrers, mancats d' instrucció suficient, mes no de cap y sentit comú, y la falsa aplicació que 'n fan en diferentas circumstancias, gracias á las ideas que 'ls han imbuït els seus cap-pares, arrodontintlos hi el pençament ab lo mirall de l' esperançera pera la seva emancipació social que en forma mes ó menys profitosa els fan capir, ab las transparents paraulas de *república* y *democràcia*, presentantlas com el *non plus ultra* de las aspiracions humanas.

Mirarém d' expressar en el present article y en la forma mes breu y concisa, lo que nosaltres entenem per verdadera llibertat en si, tractant de interpretar degudament aquesta paraula y traduhirla á la práctica pel benestar de l' humanitat, presentantla com á fonament solit y indestructible, y com á finalitat, de tota emancipació social.

En primer lloch enteném per verdadera llibertat l' acció que tot home nat, ha d' exercir dintre la seva esfera intel·lectual ó corporal, ab relació ab els altres homes, nats també, y com ell dignes d' ésser respectats. Y ab aquesta acepció creyem involucradas també las no menys filántrò-

picas paraulas de *igualtat y fraternitat* tant corrents en boca de tots els homes, mes tant sovint bescantadas, qu' inspiren un ésser de tolerancia poch acostumada y un simbol de mutua correspondencia y agermanament dels homes. Ara be, el modo de traduhir aquesta paraula, fugint obertament d' aquest intent de definició que 'ns hem permés donar—ben lluny d' ésser complerta—es la causa evident de la ja dita tergiversació de de la mateixa, mes ab la profunditat de sentiment que 'ns inspira la acepció que acabém de donar, la millor traducció ó interpretació de la paraula *llibertat* pera procurarnos el benestar social, se condensa sòlsament en dugas paraulas, *autonomia individual*; en efecte, ab l' autonomia individual tots els homes que composan el mon, tindriam format plé concepte de la seva estabilitat social dintre l' estament en que han nascut y perteneixen; serian árbitres de pensar á mida de las suas forçes intel·lectuals, y unir-se y ajuntarse, per sas costums, llengua, tradicions y altres afinitats naturals formant colectivitats, naturals també, fortas ab relació ab el grau de treball que constituïren unidas y guiadas per un sol sentiment que seria el de tots, y units y guiats per una sola aspiració comú: la llibertat; y aixis format el gran cos *humanitat*, com un aplech de multituds ben organizadas formant nucleos homogenis y naturalisats cada un en la seva respectiva patria natural, veuriam y tindriam el goig de contemplar una humanitat sense miserias, sense lluitas, sense vexacions de cap mena, puig que cada part constitutiva de la mateixa, tindria ben sentat cabal judici de sa existencia deguda al seu esforç col·lectiu que seria el total de la suma de esforços individuals; ja no veuriam, com ara aquets grans Estats que 'n diuen Nacions, poderosas algunas, constituïts y regits per lleys y preceptes arbitraris totes ellas y tots ells, que si be poden respondre á las exigencias dels que las han estatuidas, en cambi son altrás tantas vexacions y xurriacadas que han de sofrir els que per virtut de sa diferencia de costums y tradicions y fins de rassa, s' han d' acomodar, sino per altre forsa, per la forsa bruta á son especial modo d' ésser y viurer, com si ab la qualitat de perteneixer al genre humà no tinguessin prou inteligencia pera guiar eis seus destins.

Per altre cantó, no 's pot concebir la complerta llibertat del home, mes que per la divisió y sub-divisió en comarcas naturals constituïdas en altrás tantas patrias, del terriotri en que nosaltres vivim y desarrollem, entre altres rahons afins, per rahons étnicas; y anant molt més enllá, fins dins d' una mateixa rassa, dividint y sub-dividint totes las vegadas que sia necessari á cada tros de terra ahont sos habitants per son modo d' ésser y pensar, tinguessin quelcom de diferencia respecte á sos germans de rassa

y fins de patria. Aixis s' obtindriam ventatjas incalculables, que aprofitaria tot home que tingués ben definidas la seva patria y esfera d' acció ilimitada, puig estaria ab rahó directa de son esforç individual y la trinquilitat y benestar social serian la finalitat suprema que ha de tindrer l' home inspirantse en la paraula llibertat interpretada d' un modo degut; y per consegüent, las diferentas multituds ben difinidas, viurián armònicament, respectadas y respectables; la correlació social estaria representada en el seu mes alt grau, constituït aixis el mon, no seria un grapat de Estats grans que 'n diuen Nacions, formats de petites Nacions completament heterogenias; sino una gran Nació heterogenia, formada per la suma de cantitats homogenias que alashoras serian l' aplech de Patrias secundarias naturals formant l' unitat total de l' Univers.

Per consegüent la llibertat no l' hem de cercar posant-nos de comú acort els uns ab els altres, opinió que sembla dominar en la majoria dels que parlan de llibertat; sino pensant y reflexionant que com á individuos perteneixém al genre humà y estém posesionats de drets y hem de cumplir devers envers el nostre próxim, que es el nostre germà constituïnt per medi de l' instrucció individual y després col·lectiva, grans masses d' homes lliberals nascuts tots ells en localitat determinada, ab aspiració y verdaders sentiments altruistas y dignes per tant de correspondre al genre que te mes alta gerarquia entre el mon que te vida.

Tenint en compte las anteriors ideas ja vellas mes no volgudas comprendre per la majoria dels homes per causas que ja hem apuntat, la paraula llibertat resulta necessariamente ser la bore de tota emancipació social siga del ordre que vulga, y de aquesta paraula ha de radicar y com diem mes amunt fluir tota idea de trinquilitat social en el seus diversos estaments, quals estaments per haberla mal definida, s' troban en estat poc menys que degenerat, tant per part d' aquells que ab paciencia y esperançera diuen tot lo que 'ls seus amos els diuen; com per part d' aquets mateixos amos predicayres que al embabiecar aquestas masses, si be compleixen un deber que 'ls imposa lo seu estómach en cambi estant en complerta contradicció ab la conciencia que haurian de tenir com á homes posats á la terra.

ALFRED CANAL.

